

ԱՐՁԱՔԱՆԳ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԿԱՐՆԵԱՑ

ՀԱՆԴԵՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

Մամուլի իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է:
 Կարգադրութեան տեղը է Պօլիս, Ջինսերիւն—Խան Գեղե, Երզնկ
 Թիւ 18:
 Գուրս երժայեք թերթից փութացի ծախքը առնողին վայել:

Եւրոպայի գիշեր գահական կանխիկ 60
 Կիսալիւանք 50
 Մէկ թիւը փարայ 50
 Եւրոպայի տողին է գահական 2

Թիւ 145 ԵԱԲԱԹ Գ. ՏՈՐԻ Գ. ՇՐՋԱՆ 1871 ՄԱՅԻՍ 8

ԽԵՆԹԸ ԸՍՊԻՆ ԽԵՆԹԸ ՀԱՆՏԱՑ

Մամուլի որ իր խօսքին վրայ այնչափ հաս-
 տատ է, որչափ Շրճիկ-Խայրիկէի տնօրէնու-
 թիւնը Մէծիտիկէն քատնեցիկու քէն աւելի
 շառնկու անսիրտիս սրտիւնը վրայ, ահա ա-
 սիկ անցեալ շաբաթ աւուր թերթով խօսա-
 ցած յիշարներու ուղերձը կը հրատարակէ, զոր
 այս հիւճարթի աւուր Համբարձման տօնի
 հանդիսին առ թիւ Ս. Գրիկի բազմա իւր այ-
 ցիկու երեւ ներկայութեանը Ս. Պատրիարք
 Հօր մատուցաւ շրթայակալ թուոցեալներէն
 երկրագունին ձեռօք:

ՈՒՂԵՐԶ

Երկայնաշնորհ Սրբազան և Լսցնապատիւ
 Աշայք:

Փրկչական քաղաքիս անտէրունչ բնակիչ
 ներս աշտօր որչափ թէրեկամ կանչենք՝ քիւ է.
 որովհետեւ տարին մէկ անգամ մ'է. իրաւ մէկ
 անգամ մ'է. Այս, ինչ ալ ուշ կը հասնի մեզի
 տարին այս մէկ անգամ:

Մենք հաւ այժմ աշտօր խառն և թափա-

ռականքս, երբ մեր հայրենիքը երբեք մեր
 հօրենական մօրենական տուներուն մէջ և մեր
 ընտանեաց գիրկը կապուելիք, որովք հիմայ
 աղէկ մը չենք յիշեր թէ արդեօք երանդ էին
 թէ իրողութիւն, — այն ատենները կ'ըսենք,
 տարին այդ մէկ անգամը հաղարներով կուգար
 կ'անցնէր:

Ան հին ախարհի, — որուն երեսը մէկ
 մ'ալ չտեսանք և տեսնալիք ալ չունինք, —
 մարդիկները ինտանները որ մը դրօնեւու կ'ե-
 նէին. և ինչ խնձողքներ չէր կատարուէր, զի
 տարին անգամ մի էր: Որ մ'ալ մեծամեծ հան-
 դէսներու մը քան փառաւոր երեւոյթներ կը
 տրուէր, այս ալ տարին մէկ անգամ մ'էր:
 Որ մը մէկուն հարսանեաց հանդէսը չքեղա-
 պածոյճ կը հանդիսաւորուէր, և որչափ ծախս
 և զեղխութիւն. զի սա քառասուն տարին ան-
 գամ մի է: Հետեւեալ օրն ալ կնուէր. ալ ինչ
 աղուոր հաղկերոյթներ, այս ալ կարծեմ տա-
 րին անգամ մի էր: Որ մը տէտէիս անունն էր,
 որ մը պապայիս. որ մը մօրս, որ մը քրոջս, որ
 մ'ալ աղբօրս, տայիիս, ամուճայիս, էնիշտէիս,
 կնքահօրս, կնքամօրս, սանահօրս, սանամօրս,
 բարեկամիս, տանտիրոջս, քերածիկիս տօնա-

խորհրու թեանց քանի՜ շքեղ հանդէսներ կը կատարուէին, այս աւանդ ալ դարձեալ տարին մէկ մէկ անդամ էին: Ճամբորդն եկաւ, ճամբորդ զնայ, զէֆը ու սէֆա, վաւ փաթլաւորն, այս ալ տարին անդամ մի էր: Այս խօշլուրին փանայիւն էր: Պարթևը, Սեփիթին, Ղատրղ եղին՝ Բէքիրտաղին, Խասգեղին՝ Խաբաղաճին, որ մէկն բսեմ՝ այս սխրիւն, որ տարին անդամ մի էին: Որ մը հաղուստ պիտի չինուի, « թող ծանր ըլլայ » կ'ըսէ հաղնաղը, զի ուլ զիտէ, որ մէկ տեսակը դարձեալ տարին անդամ մի էր: Որ մ'ալ կ'առքով ժուռ գալու էր. այս ալ տարին ամեն օր չէր: Տէր պապաներ կուգային տարին իրեք հարիւր փաթսունըհինգ հեղ. պսակ՝ կնունք. Զաւիկ՝ Ծընունդ, մեռել՝ նշխարք, ժամուց՝ հողաց, պաշտօն՝ հսկում, նաեւ սիմիթ և չորեքկին, գանձակ՝ թապալիս, խաչանդիստ՝ թափօր, այս օրերն ալ երկուք չէին ամեն տարի:

Վերջապէս մէկ օրուան մէջ չեմ յիշեր թէ քանի՜ առթիւ տարին անդամներ մէկգլմէկու վըղը վըղը կը յաջորդէին:

Իսկ հոս այդ տարին մէկ անդամը՝ օր չը մնար որ իրիկուն չըլլայ, զիշեր չմնար որ չուս. նայ, դեռ պիտի դայ: Ասի մեղի համար անանկ ճանապարհորդ մըն է որ, իր ճամբուն վրայ հանդիպած քաղաքներուն ամեն տուններէն վար գրուելով՝ անոնցմէ օձիքը ազատած և դուրս ելած չունի որ մեր տունն ալ հանդիպի: Այսօր որ այդ օրն է, դուք ձեր սյցեխով թեան ժամերուն գուցէ վայրկեաններ կը համրէք, հէմէն դուրս ելնելու համար. իսկ մենք այսպիսի հանդիսաւոր այցելութիւն մը վայելելու փափագնիս յազեցրնող այս հազուադիւս և մէկ հատիկ օրը անանկու համար քանի՜ շաբաթներ և երկայն երկայն ամիսներ համրած ենք, օֆ, օֆ, օֆ, քաղցր վայրկեան, անցաւ որ յոյս, վաղաթիւ անկախութիւն: Հիմա ուր է նէ կը վերջանայ. խաչանդիս խաչանդիս սկսան վար առնուիլ, ֆասուլեան կէնէ տոտիկ տոտիկ օձախին վրայ կը համրաւնայ կոր և զիտես թէ քրթիկ քրթիկ խոյնամար ըլլալու մախումը ապանիս կուգայ կոր: Զէրաէ փէլալին կարող բաւերկ թապալսները սեւագոյն զէյթիլներով

զարդարուեցան: Այլ եւս քանի մը վայրկեան, և ահա անկողիններուն վրայ միաաֆիրի պէս կեցող այդ մաքուր ծածկայներն ալ պիտի համբառնան, որ չեղանք աղտոտենք:

Մեր հաւատարիմ և անձնանուէր ոչիլըն կերներնուն առ ժամանակեայ և բայառիկ զրկումնիս շատ չի քշեր պիտի մոռնանք, և հարսու փեսի պէս նորէն իրար պիտի փաթտուինք:

Այս վայրկեանկան ցնծումներուն քիչ մնաց որ հիւանդներու իյլիթիի ախրագին ձայնելը յաջորդեն:

Մենք այս ամեն տառապանաց խտէր իստէմէզ պիտի համբերենք, և ամենաապրտապիկ կերպով կատարած տեսննիս անդամ յիմարապետին ազդու ձայնովը մէկէն՝ ի մէկ կղզաստաննք և ջուրի կը պառկինք:

Դուք, խեղայիներ, որ այսչափ բեմբասացութիւններ, ատենարանու թիւներ մտիկ կընէք ամեն օր, խօսարաններ՝ լսարաններ ունիք, հանդէսներ՝ լրագիրներ կը կարդաք, մատենագրութիւններ՝ վիպասանութիւններ կը թըղթաւէք, ժողովներ՝ խորհուրդներ կը կազմէք, դուք ելք և ինչպէս պիտի զգատանաք: Այսքան ատենէ ի վեր՝ այդպիսի միջոցներ ալ ունենալով, ամօթ չէ՞ որ դեռ օրինաւորութիւն մը ինչ ըլլալը չէք գտած և չէք ուզեր դանալ: Խելք թա ցըներուն բան:

Մենք ալ դործ կը տեսնանք հոս, պարապ չենք նստեր եւս: Ինչու օրինակ չէք առնոր մեզմէ, ժողով ունինք, ծերակոյտ ունինք, պատերազմ կը հրատարակենք, հաշտութիւն կը կնքենք, պաշտօնեայ կը կարգենք, պաշտօնեայ կը հրաժարեցնենք, դաշնագրութիւն կը կնքենք, դատաւարան կը կարենք, ստակ կը կոխենք, նաեւ կիջեցիներ, բերդեր կը շինենք՝ կը քակենք, այսչափ բաներ կընենք նէ՞ ձայնընիս դուրս ելած ունի:

Նայէ՛ յիմարապետ էֆէնտինիս չէ՞ որ պօռապածին ախէ՛ ամենքս մէկէն կը սմբենք, պուճախները կը կծկտինք: Դուք, Սրբազան Հայր, անոր չափ ալ չդաք որ սա ժողովուրդին ձայնը չէք կրնար կորել: Ինչեր կը հասնին կորականջիս, կը լսենք թէ դուրսերը հարստահարութիւններ կըլլան եղեր, ինչու կը թո-

զուր. եթէ այնպիսի բարբարոսներու համար
ներստամաս թիւն կը գործածէք, մեզի պէս
ազատամիտները հոն ինչու ձգեր էք: Եթէ
անանկներուն արժանատի հասողութեամբ ընելու
անկարող վիճակի մէջ կը գտնուիք, մեզի պէս
արագ սկիսաներուն ինչու տան մանրչլիս չէք
ընել որ անոնց աչքին խորքը կոտորէք:

Ժողովներու մէջ երկայնատեղի թիւներ ըլ
լան եղեր. մեզ ինչու խորհուրդի չէք կանչեր:
Դատանիքը Առաջնորդի կախ կը յարուցա
նել եղեր, և կողմէք. Ենք ուղերի համար
իրարու գլուխ կը պատահն եղեր, ատանք շատ
կարծիք են նէ՝ թող գտն մեր յիմարապետը իր
պաշտօնէն ձգեն որ ամէրիմ ըսենք:

Վանքերը կարգի կանանի տակ պիտի խօ
թէիք, ար. է. Մարդ չունիք նէ՝ ըսէք. մենք
հոս տեղը էջէկ պաշի չենք եմ. Մեղք չէ,
եյուսակէ մայ Մար-Եսդ ու պ մանասթ ըրին հէժ
ճէթները Բաբուն իր վրան կը գ ալ ձեհ կոր տէյի
շատոնց ի վեր ակտիւնուս գ պամ է. մեզ ին
չու հոն չէք զրկեր որ երթանք օրթուրի
սիւս իրման ընենք. դիտէք, աս մեծ գործ
է, և մէկու գ ալ հոգը չէ. Զգեր էք Եսայի
Պատրիարքը միամենակ օրթան՝ մարդը ճրվիկ
ճրվիկ կը ճրվըմըջ. Զրուցեցէք անոր, Վանքը
թող օրթը բռնէ, մենք հոս կեցած ենք. չենէ
ձեռքէ վերստընէ՝ եսքը իրմէն կողմէք հաւ:

Թէ որ մենք միշտ Երման այս գործերուն
խառնուելու ըլլայինք, Զեր վիճակը տանկ
կը մնար. Այդ տեսակ գործերու մէջ մեզի
պէս խօսքը խօրանման տեղը մնար պէտք է.
Նայեցէք, չըլլայ նէ՝ երբեմն մուծեցէն ալ
խօրանման անանկ գործեր կը տեսնանք որ
մու կերն անգամ ոտ, երեսու մատը կը խածնեն.

Մեզի ինչու խենթ կըսեն. ամենեւին չենք
ընդունիր. մեր վրայ ատանկ նշան մը կայ.

Պիտի ըսէք թէ՝ դուք Զեր աչքին չէք ե
րեւար. Անանկ է նէ՝ դուք ալ Զեր աչքին
երեւցածնուդ պէս չէք. Ուրեմն կամ դուք
մեզի պէս էք՝ կամ մենք Զեր պէս. Իր ինչ
ըլլալը շտիկ շիտակ տեսնող և աղէկ մը հաս
կցող կայ նէ՝ ցուցուցէք մեզի, որ մենք ալ
համազունք. Զէ նէ կարճ կապեցէք.

Հէյ թէրէլէլամ՝ Լէլամ Լէլամ, թէրէ թէ.

րէ թէրէ թէրէ լամ. պո՛ւ մ' պո՛ւ մ' պո՛ւ մ'. ցըմ
ցըմ. ցըմ. Էլ թրուր թրուր թրուր թրուր. սըմ
սըմ. սըմ. թրմ թրմ թրմ. Իրատատամ:

ՏԱՐԵՆԱՐԶ

Ա եր Աղղ ային Սահմանող թիւնը թօմ
պալլի պէս ասորի մին ալ դարձուց. Այս տա
րեղ արձը կարծեմ ասանքէ կերպրողն է. Բայց
նայ. իսկ Սահմանող թիւնը քանի՜ երբորդն
է, ան չեմք գիտեր.

Այս օրէնքը գաւառի թեան կէտին հա
սած ատենը նայն իսկ օրէնսդ իր Ժողովին մէջ
անգամ իրարու կը հարցընեն թէ՛ ար. Սահմա
նող թիւն հասեմա գործելու է, իսկ ճա
րեղ արձին օրը բան մը հարցընի պէտք չէ.
պիլէթը Ժող շող ենաւները պատրաստ նու ա
գարաններու ձայնը առաջնորդ, Հիւնքիար իս
կէլէթի գ աշտա այրը զարդ արուած, որ կողմ
դառնա՝ Սահմանող թիւնը հազըր նազըր՝
ոչ ան մեզի հարցուցած ունի թէ ո՞վ կը վրն
տըռէք, և ոչ մենք անոր հարցուցած ունինք
թէ գ ու որն ես. Անցեալ տարուան Պէյօղլուի
կրակին էր, ատ կա շատերը սովիեցան. Բայց
մենք կըսենք թէ Սահմանող թիւնը իր ծը
նած օրէն ի վեր ան օրէն պէս օր մը ցուցու
ցած չէր աղլին. Մեծ ինչք մը գործեց. և
վերկարար բան մը ըլլալը այն օրը միայն իրօք և
փորձով ճանչցուց. Ինչ հոգ ինքն նայն օրուան
Բարեկրեման քային մատաղ երթալէ ազատեց.
Բայց ինչ օգուտ, բարեգործութիւն ըսածդ
որ ատեն պանդուխտ չէ մնացեր երկրիս վրայ.
Այս ճշմարտութիւնը խոստովանող մը չկայ.
Զենք կարծեր որ ըլլայ. ընդ հակառակն զըր
պարտութիւն անգամ ընողներ կան. որպէս թէ
Սահմանող թիւնը բռնկցուցած ըլլայ այդ
օրուան կրակին ֆիթիլը. Նէրտէն Նէրէյէ,
Պէյխօզ ուր՝ Պէյօղլու Ֆիրուզ ապա մահալէ
սին ուր. ասանկ ալ ետալը խաբա լուած բան
չէր.

Հանդէսի գացած գտնուողները թէ որ տե
ղերնին մնացած ըլլային. ինչ պիտի ընէին,
հարկաւ ինչ որ ըրին հոն գտնուողները, ինչ

մարդ եր ալ մէտնու ն սգած տեղը գտնէր էին
և այդ փաթիւն աւրին հարցու եցաւ նէ՝ իրենց
բաղակրոյն թիւներ ճարեղ արձին փայ ձգ եցին :

Եթէ անցեալ տարու ան տարեղ արձը այս
պէս յանդիման մեղադրուներ չի կան , և թիւը
է մեր այս կարծիքը որ անող տիւր շատերուն
գալովս ինն փայ կրնենք , և եթէ ամեն մարդ
նոյն տարեղ արձի այս մեծ հրաշքը մեզի պէս
կը ճանչնան , որ իմն պէտքէ որ այս տարի ՊԵՆ
սոյ մէջ չայ մը չհետրով թող հն վաղեն , և այս
տարու ան գտած ելիք հրաշքն ալ անսեն :

Ահնք կը մարդ արէ անանք թէ՛ այս տար
ու ան ճարեղ արձն ալ Եկեղեցի և Դպրոցներ
պիտի կանդնէ . չէք հաւատար նէ՝ եկէք աշ
քովսիդ տեսէք :

Սահ անող բոլ թեկնէն խեր մը չենք տեսնար
կոր , որքէ ճարեղ արձնները թող գործ տես
նան :

Տէր

Բարեհաճեցէր Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ և երկ
սեռ վարժարա աջ շինութեան նուիրատու աջ
ներկայեալ ցուցակը հրատարակել Չերաղգօ
գուտ լրացրոյն միջոցաւ :

Թաղ խորհրդար
Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղի
7 Մայիս 1871.

Թաղ խորհրդոյ
Փախ Առեկաղալիւր Առեկաղալիւր
ԿԱՐԱՆՏ ԶԻՆԻ 0. ԻՅԱՍՏԱՐԵՆ

ՅՈՒՅԱՆ ԴՈՒՐԻՍՏՈՒՅՑ

Ուէ	Ղը
Միջին հիմա հրատարակւածին գումարը	470 3/5 47060
Յարա աղա Ն գօթեան ֆինճանճի	3 300
Ճանիկ աղա Մարտիոսեան թօաֆճը	7 1/4 725
Ներսէս վա զապիտ քարոշիչ Ս. Երոզ	
Ելիւ ելուոյ	40 1000
Գէորգ աղա Ճիւղաբեան ոսկերիչ	40 1000
Խաչիկ աղա Սարգիսեան	3 1/100 309
Յովհաննէս աղա Տէր Համարձու ման	3 300
Մ. Կարապետ աղա Գրիգորիէան սա	
տէքար	6 600

Եղա աղա Գարակէօղեան միւսնճը	3 300
Մ. Սինմ աղա Գանդուրեան տէօք	
մէճի	3 300
Աղա Կ աղա Մկախեան դրաշար	7 1/4 720
Գ. Իգոր աղա Մ. Սերոբէեան ոսկերիչ	3 300
Ն կող ա աղա Պարսաճաւս բփշկ	2 200
Պեճու աղա Պ. Նազարեան միւսայրճը	7 700
Թորոս աղա Կ Նա յարեան Հոյկարան	10 1000
Գրիգոր աղա Կ. Նազարեան ոսկերիչ	15 1500
Տիւան աղա Ա. Նազարեան գրագիր	12 1200
Գէորգ աղա Գուրգէան սարքաֆ	10 1000
Ստեփան աղա Գ. Յրաւիկէան դպրոցի	
աշուկերտ	4 1/2 150
Յարութիւն աղա ալթունճու	
Այլքսանդրոս աղա Յարութիւնեան	18 1800
Ստեփան աղա Համարձու ման մանգա	
լաճը	3 300
Գրիստոստուր աղա Ղազարոսեան ոս	
կերիչ	10 1000
Գ. Բրէլ աղա Խոմանեան եալուրճը	1 100
Քալնօ աղա Խրիթօեան եալուրճը	1 100
Մ. Կարապետ աղա Եղնաեան եւ եղբարք	
ոսկերիչ	8 800
Լորէն աղա Խիսէեան եւ որդիք	6 600
Կարապետ աղա Գամպէրեան սօղրամաճը	4 3/100 198
Միխայ աղա Քիրեաքեան դարձը	1 100
Այլքսան աղա Սարգիսեան միւսնճը	3 300
Ղազարոս Էֆէնտի Հովոսեան	10 1000
Յակոր Էֆէնտի Անտոնեան	5 500
Ստեփան Էֆէնտի Փափաղեան	10 1000
Յարութիւն աղա Ճանիկեան սրմաքէչ	4 1/2 450
Պեղորոս աղա Թէրզիկեան ֆէսճի	7 1/4 725
Գրիգոր աղա Համարձու ման ոսկերիչ	3 300
Միքայէլ աղա Լօգմակէօղեան փաւ	
պոքճու	7 1/4 720
Սեդրոք աղա Փափաղեան ոսկերիչ	7 1/4 720
Յովհաննէս աղա Մանիէեան թիթիւն	
ճիւ	3 300
Գ. Իս աղա Մանիէեան աղալը	3 300
Գրիգոր աղա Ա. անեան	
Կարապետ աղա Թաղ Երեան նալուր	7 1/4 720
Ռափայէլ աղա Յարութիւնեան Կազմա	
քարաքալէճի	3 300
Մ. Ա. Եսիս աղա Էֆէքէի	3 300
714 37/100 71437	

ԿՆՔԱՀԱՅՐԸ ՍԱՆԱՀԱՅՐ

ՍԱՆԱՄԱՅՐԸ ԿՆՔԱՄԱՅՐ

Ստորում ավերիւնիս բարին ընէ՝ այս օրեւ
բըս զարձեալ գոյերը՝ դրսի վերուցիւր են։
Ուր որ երթան՝ գոյեալ վրայ է խօսքը խոյ
շունճուի թիւրիւ մը։ Կամ թիւր թիւրիւ մը։
Առաջնը ամեն մարդ խնայու, վերջինն
ալ մօտը գտնուողները ուղեկ զիտեն։ մենք ալ
հեռուն մնացողներուն կիսմայրենք։

Ուր գոյերը բռնուելու գոյեր ալ չեն, ու
բովանդակ գոյութիւն ըլլած տեղերուն եւ
պանծին չեն։

Տէր պապային մէկը իր սանամբը վրայ շատ
սէր ունի եղեր, սանամայրն ալ կեքահօրը ի
բիցիինը վախճանեալ յիշատիւն և սոյ սօվ՝ շու
նեալուն՝ Տէր պապային կոտորու քը ինքը կը
հոգայ եղեր։

Տէրաէրն ալ տակը չմնայու համար՝ արա
սարա մէկէլ բան կուտայ եղեր, սահալ գօր
տուն է, օղ է, խառնիք մանկօ է փխտանցու
է։ Ինչ որ պէտք է՝ մէկ ըսածը երկուք չըներ
եղեր։

Չար սատանան բան չունի հա, օրին մէկը
տէրաէրին բանթալունն աղը կը քակուի, սա
նամբը կուտայ որ կարկոն է և ինքն ալ ուրիշ
բանթալուն մը կը հագնի՝ կը ձգէ կերթայ։

Սանամայր տունուն բանթալունը կարկտած
ապեն՝ գոպանէն տէրաէրին գոյային բանլի
քը կը գտնայ, շիտակ կերթայ կը բանայ, կը
նայի որ մէջը վախճանուած հատ կարմիր
պառկեր կը քնանան կոր, արթնցուցածին պէս
կաննէ ճէպը կը խօթէ։

Իրիկուն տէրաէրը կուգայ, գործով մը
անտուկը կը բանայ, կը նայի որ ոսկիները թը
ռեր են։ վեր կը վազէ՝ վար կը վազէ, կը նայի
որ գողի բան չէ՝ տանը մէջի գոյայրներէն ալ
կոտորած մը չունենալուն, յիշած որ սանամայրս
վերուցած ըլլայ, կրտէ ինքիւն։ զէրէ ան
ցած օր էրկանը սէրմայէ գտնու համար հինգ
հազար շունչ ուղեկ եւ ալ չունիմ ըսի։

Աոր վրայ խաղաղութիւն կոտորու սանամբը
վրան կը վազէ, Սխճիկ, ծռիւկ, ոտքդ պապանմ,
իս պիտի մեռցունես, սա ոսկիները ուր ես

գրերնէ՝ գուրս հանէ, հիմայ խելքս կը թըռ
ցընեմ։

— Ճանըմ Տէր պապա, ասոր գնա՝ ուրիշ
օր մը եկուր, հոգի մի ըներ։

— Զուակս, գրուցէ, նստած տեղս կանց
նիմ կուր, սըսնք ուր ես գրերնէ՝ հանէ
տուր։

— Հիմա տեղդ գնա, պալիսա օր մը եկուր,
միսափիր ունիմ, երկան բարակ չեմ կրնար
խորակեր։

Տէրաէրը այն օրունէն ի վեր կերթայ կու
գայ, տուած հէտիկները ետ կաննէ, գար
ձեալ կը հաշտուին ու հէտիկները սանամբը
կը դարձընէ, բայց ինչ կրտէ չըներ՝ ոսկիները
եւ չի կրնալ դարձընելուն, գործը դատաս
տանի կը մնայ։

Գալ շարթու այս գտնատանը Մամուլ կը
կարէ, իր թերթին մէկ էջէն վար կը կտիւ։

ՉԸ ԴՈՐԾՈՒԹ ՄԵՂՈՅ ԹՈՂՈՒԹԻՒՆ

Այս երեքշարթի աւուր խառն ժողովին
վրայով ետքէն առած տեղեկութիւններնուս
նայելով՝ քահանայական ավանդները դատաւո
րաց ավանդներուն հետ անանկ սաստիկ զար
նուեր են, որ մէջերին գտնուող Պրոստոյու
առաջնորդական ամբաստանութիւնը վար ին
կեր՝ մէջքը կոտորէ։ վարպետ բժիշկները
կըսեն թէ բռնելու տեղը չէ մնացեր, բոլոր
զգայարանները հասը կլկեր, միմիայն երկու
աչքը քիչ մը կը պլպլան եղեր, բայց անոնցմէ
ալ յոյս չի կայ։

Այս ամբաստանութեան աչքին պէպէք
ները սա երկու կէտերն են։

Ա. Ինչո՞ւ համար Առաջնորդը ըլլի աղջիկ մը
կոյս աջիան պէս պառկեր է։

Բ. Ինչո՞ւ համար կանամբի մը ուրիշ կնոջ
մը հետ պառկեր է։

Առաջնորդին բոլոր ուրիշ անհարկը ցանկին
մէջէն սրբուեր՝ միմիայն սա երկուքը, ինչ որ
ըրեր են և որքան քէսկին խաղէմ թրաշներով
ալ քերթեր են նէ՝ չէ ելեր։

Գեր. Արքեպիսկոպոսներէն մէկը՝ օրուն

կրօնագիտութեան մէջ ունեցած հմտութեամբը իր դասակիցները դերազանցելը շատերուն ծանօթ է, պղտիկ մասը քիչ մը թուք ըրածին պէտ՝ այս երկու կէտն ալ սրբեր, սկզբ դեր, հաներ է.

Հասկանալի էր. անհոգ և անտարբեր կենար որ, այդ եպիսկոպոսին ի պաշտօնէն ընելիք գործը ուրիշները ընէին.

Եթէ այդ երկու կէտը իբրեւ կրօնապէս ծանր յանցանքներ բնութեւնով՝ Առաջնորդին դէմ դատաւարտութեան վճիռ արձակէին, եկեղեցին պիտի կրնար լուռ կենալ. քաւ լիցի. Ո՛վ պիտի չըսեր թէ՛ Առաջնորդ մը, թէ եւ կաթմոյղիկս մ'ալ եղած ըլլայ, մարդ արէական հոգի ունենալու է պանդուխտի մը իր երկիրը կին ունեցած ըլլալը, և աղջկան մը կոյս ըլլալը կամ չըլլալը իմանալու համար.

Մեր դիտածը այդ տեսակ վաճառիկ խնդիրները արժանաչաւոր վիպիկութեան մը պաշտ կապուելէն անցին չկրնար անցնիլ. Այդ վիպիկութիւններն ալ եթէ առաջնորդը խաբելու ըլլան՝ ուրիշ ինչ միջոց կը մնայ մարդու մը որ եթէ սուրբ ալ ըլլայ՝ Աստուած չկրնար ըլլալ.

Աստուծոյ պարտք աներու մէջ անաշտ որդի մը խաբուիլը յանձնաք անպոյնները՝ առաջնորդը մանկաբարձութիւն ալ ունենալու է. Եհի իրապէս թիւն ալ ըսել կուզեն.

Եհի, թող երթան նախ սովորեցնեն և ապա մեղադրեն.

Իսկիւտար 1871 մայիս 7

Աղնիւ Խոբագիր Մամուլ հանդիսի,

Քանի որ յառաջ իսկիւտար 1 հատիկէ թաղին մէջ, պատահած գողութիւն մը և ոճրագործութեան դէպք մը պատահելով, թաղին ոստիկանութեանը լուր տուիք, և ոստիկանութիւնն ալ ուզեց յանցաւորը գտնել. սակայն անկարող գտնուելովը շուքեց դէպքը գողութեան պատճառով ոճրագործած, այլ տան մէջէն պատահած ըլլալ ուզեց հրատարակել. (որպէս զի հակառակիւն չըլլար տէրի

ոստիկանութեան դէմ բողոք չըլլացուի). սկսած տան մէջի մարդիկս իսթինթաք ընել պատահած օրին իրիկունը, սպասուար տղան դուր տանելով և ոստիկանութեան օրէնքներն ստուերապէս ի գործ դնելով, որքան որ ստաւրը ճշմարտութիւնը քանիցս անգամ կը խոտաւորանի այնէ՝ օգտաւոր թիւն չընելով վերջապէս ինքզինք ազատելու համար, կ'ստաւրի սնիր ու զիս ամբաստանել և ինչ որ հարցուցեր են այն ըսել. հետեւեալ օր միւսթիւնթիւք մը տուն գալով վիրաւորեալ եղբայրս իսթինթաք կրնէ. Թէ ինձ և թէ սպասուարին համար ամենեւին կասկած մի չունենալէն ետեւ, ինքը անձամբ գող սանդուխտէն վար դէրեր և ինքն ալ հետը գլորեր է. ի վերջէն դարձեալ սա ֆանդուղին հետ կրուած և ինքը գետին ինկած ատեն գողը վրայ յէն անցնելով փախիլը տեսած ըլլալը եղբայրս միւսթիւնթիւքն յայտնէր է. բայց այս խոտաւորանութեանէն միւսթիւնթիւքը գոհ ըլլալով և սպասուարին առ ահիւ միայն ըրած ամբաստանութիւնը իբրեւ ճշմարիտ բռնելով խաբելութեամբ զիս դուռը տարին և քառասուն անգամէն աւելի խօսեցուցին և հինգ օր շարունակ միւսթիւնթիւքն միայն խաբուի մը վրայ թիւն եւ թաղացով մը միւսթիւնթիւքը միւսթիւնթիւք պահեցին. վերջապէս ինչ որ տեսած էի և գիտէի ապինքն գողը սենեակս մանալով՝ հանդերձներս ժողոված ատեն քունէս արթնցայ և գող ըլլալը իմանալով պատասխի և գողն ալ ձայն մի հանց, բայց ինչ խօսք խօսելը չհասկցայ. այս սրտադողալ թեանս մէջ գողը կը փախչի և եղբայրս ձայնս լսելով իմ սենեակս գալու առ տեն՝ անգամ խէն վրայ անգիտութեամբ գողին կը հանդիպի և գողը ինքզինք ազատելու համար սուրի հարուածներ կուտայ. ի վերջին անկողնէս ելլալով պատահանը բացի գող կենալը ձայնեցի և վար իջայ. բայց գողը փախած էր և ճրագ վառելով եղբորս վիրաւորեալ ըլլալը տեսնալով վերքերը կապելս խօսեցայ.

Ինչպէս անբաստանուած էինէ՛ անանկ մէկ նշան մի և ճշմարիտ հետեւութիւն մի վրայ չը գտնուելով բազմաց վիպիկութեամբ և աստուածային արդար օգնութիւնը հասնելով ազա-

տեղացիք զՅԻՍՈՒՍԻԱՆՍԻՆ
Աշխարհ խմորադիր, ձեզ տնձամբ ճանչնալու
պատիւը չ'մտնեցած հարկու գուք ալ ի մե-
տէն կամ բողոքովին զիս չէք ճանչեր. ի՞նչպէս
խղճերնիդ ներքեց այնպիսի անտեղի դէպք մի
իր հետ ճշմարիտ նկարագրելիդ և այս մասին
բոլորովին անմեղ մի ոճրագործ հրատարակէք.
չեմ ուզեր ձեր հետ հակառակիլ, այլ իբրեւ
անպարտ ձեր խղճին կը բողոքեմ որ ճշմարիտը
քննելով արդարու թիւնը հրատարակէք և քանի
որդ է այ հօր մը բարոյական կեանքը մեռնելէ
և անպատուութիւնէ ազատէք. (թէպէտ եւ
զիս ճանչորներն այն հրատարակութեանը չեն
հաւատացած ամենեւին. սակայն կարելի է զիս
չը ճանչողներն հաւատացած ըլլան), կը համար-
ձակիմ բոլոր հայրենակցացս և Պօլսոյ մէջ զիս
ճանչորներուն փրատ ունեցած համարու մին
վրայ լուրեր ոչ թէ այնպիսի ոճրագործութիւն
մը բեւ միշտեւ անգամ մէկու մը հետ վիճած
կամ խռովութիւն հանած չըլլալս գիտեն. կը
խնդրեմ ի սէր արդարու թեան հաճիք յոգնիլ
և ճշմարիտ տեղեկութիւն ստանալ. ահա մէկ
օրինակն ալ յա՛տաջ բերեմ. ես բանտին մէջ
մնալով սպասուորը կողմառուի և ըրած սուտ
ամբաստանութիւնը ինքզինքը ազատելու հա-
մար ըրած ըլլալը զինք տեսնողներուն կը խոս-
տովանի. և մինչեւ անգամ թաղական խորհրդոյ
բոլոր անդամոց առջեւն ալ դարձեալ կը խոս-
տովանի կրիաք ասոնց վրայ տեղեկութիւն
գտանալ և ձեզ հաւատացուցած անձին առեւ
յուրը ի գերեւ հանել և անոր տեղ նոյն իսկ
ճշմարտութիւնը խղճերնուդ ներքեւին չափ հը-
րատարակել:

ՀԱՐՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ

— Բարի մարդերը ինչպէ՞ս կճանչցուին .

— Մեռնելով .

— Զարթարելով .

— Ապրելով .

ՅԱՅԵԱՂԻՒԴ . Ե ՄԻՍԿԻՍԻՍԻՍԻՆ

— Առատաձեռն մարդը ի՞նչ կընէ .
— Իր ստակը շահու կընէ .
— Ժխտները ինչ կընեն .
— Դրամագլուխին կփտեցընեն .
— Շուտները .
— Դրաւանին կծակեն .
— Շողենաւները ինչ .
— Աշխի կրակէն փախչելու համար .
— Նաեւրը ինչու կամայ կըսեն .
— Փառէ տոտիկ ըլլալուն .
— Լոյսը ինտօր կըզքուի .
— Ժամկտին սովորովը .
— Մ. թը ինտոր կկոխէ .
— Մէկ ոտքը մինարէին թէփէն .
— Երկու թիւներուն թաղան ղենելով .
— Հայաստանը ո՞ր կողմ կիմայ .
— Օսմանիէ թատրոնին ճակատը .
— Հոն տեղ ի՞նչով կերթցուի .
— Թուղթէ կէմով .
— Ազատութիւնը ինչով կըլլայ .
— Քանի մը գաւաթ նետելով .
— Ատի ո՞ր կպառկի կէլայ .
— Գիրքերուն արալ խը և ամէն մարդու
լեզուն ծայրը .

— Միւսիւ թիէր ի՞նչ կընէ կոր .
— Շինել տուած բերդերը կքակէ կոր .
— Ինչու շինեց ինչու կքակէ .
— Թամիրի միւխմած չըլլան տէրի .
— Պիղմարք ուսկից շատ կվախնայ .
— Գաղղիացիներէն .
— Ինչու հայտերուն ի գար հիմա .
— Գաղղիացիք անոր զսփմէթ չեն թողու-
ր .
— Կիւեօմ քանի տարեկան է անապ .
— 1871 տարեւան զրա քրկմ .
— Նարօլտը .
— Անոր տարիքը մարդ չգիտեր .

ԱՆՃԱՐԱԿ ՊԱԼՈՆ

Այս հինգ շաբթի օրը Բերա խաղ սիմի կողմը քանի մը հազար հոգի խառնուած . որը փողոցները , որը խանութները , և որ մեկն ալ տուներուն քիթմիտներուն վրայ առաջ տեսան ժամը չորսէն մինչեւ իրիկուան տասն ու մէկը անօթի ծարու անհամբեր կապաւէին Պալոնին վեր երեւուն :

Ասանցմէ զատ շատերն ալ տուները փողոցները տեղ մը չի սղմելուն : Գողեր ստակով ներս մտեր էին , և անտք ալ աչու ընին տնկեր՝ Ամերիկացիին յոգս երեւուն կապաւէին :

Իրիկուան դէմ հիւսիսային բարակ հողմ մը փչել սկսաւ . միւսիւ լեւելը մատանց որ եթէ այս հովուն վերը գտնուելու ըլլայ՝ հովը մինչեւ Ամերիկա պիտի չէ զինքը , ուստի խեղացու թիւն շտապեց նոյն օրը սոյն մէջ պարտիլ , որովհետեւ մարդը այնչափ ստակ փառնելով՝ հաղիւ հաղ ինքզինքը մինչեւ հոս կրցաւ նետել :

Նոյն օրը թէ և պալոնը չիմաւ , սակայն շատերուն ծոցի սահալմը , փարսային քիւտն ելալուն շուտ վերհամբարձան :

Նոյն օրը կտարած ճամբերը , քիթմիտները , ծառերը եւ յիշ : այս հաշիւէն դուրս են :

Իսկ մուտք վճարողները թող հող չընեն , օր մը չէ նէ օր մը Պալոն մէջ Պալոնով պարտիլը կը տեսնեն :

ԵՐԿՐԱԳՈՒՆՏ

... խմբագիր

Երկրագունդը որ տարւոյս սկիզբէն գաղ-րած էր , Մայիսին գարձեալ կսկսի հրատարակիլ նոյն մեծութեամբ , բայց տասն օրը անդամ մը , այսինքն ամսոյն 10 ին , 20 ին , և վերջին . — բրօքրամը նոյնն է , Տարեկան գինն է՝ երեք արծաթ մէճիտ , վեցամսեայն երկու , եռամսեայն չի . Բաժանորդ կարելի է գրուիլ վարժարանս և Պոլիս Գամանթօ խան թիւ 58 :

Խնդրեմ ներկայ ազդը Զեք թերթին մէջ տպել հաճիք : — Զեք

Հ. ԲՈՒՆՆԵՐ

ԾԱՆՈՒՅՄՈՒՆՔ

Ազգային վարժարանաց մէջ այցելութեամբ Հայերէն և Գաղղիարէն լեզուաց պատասխան թեան համար արժանանալու գտնատու մը կոչ : Պէտք ունեցողները կրնան մեր գրասենեակէն անցնելու թիւս տասնալ :

Մեծ . կարուպետ ազայ Մ. փիւսիկ լեան՝ որ ասկէ առաջ Տրապիզոն — ԷՖԷ և ԷՖԷՆ արծաթեղէն զարդեր , այսինքն՝ օղ , պրօշ , կոճակ , թեւեղ , սուփ , եւ այլն կը պատրաստէր կը ծանուցանէ իւր մեծարդոյ յաճախորդաց , թէ իր գործարանը Տրապիզոնէն ի Պօլիս փոխադրած է , նա հր Օսմանիէ մղիլ թիւն զիմացի կարող , 37 թիւ խանութը . ուր պատրաստ կը գտնուին վերայիշեալ զարդերը , և ուղղորդ անուանիչը (մարքան) կրնայ փորագրել տալ հոն իր զարդերուն վրայ :

ԱՐՇԱԿ Բ.

ԹԱՏԵՐԱՆՈՒԱԳ

ԳԵՐԹՈՒԱԾ

ԹԻՎԱՍՏՈՒ . ԹԵՐԱՏԵՐՆԻ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ԻՏԱԼԵՐԷՆ

Բաղնահման թողման էֆէնտի թերթեանի այս քերթումը որ թէ իր ոճոյն ընտրութեանը և ի էլ լեզուին փափկութեանը համար մեծ տեղ մը կը գրուէ Հայ բանաստեղծութեան շարքին մէջ , նախ իտալերէն լեզուով շարժողութիւն և յետոյ ի Հայ թարգմանած ըլլալով այսօրերս ի լոյս ընծայած է , որ կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով : ԲԱՏԵՐԱՆՈՒԱԳ ԵՒ ԻՏԱԼԵՐԷՆ

ԶԱՐԱԳԻՐ . ՏԵՐՈՐԷՆ

ԳԵՐՈՐԳ . ԵՒ ԱՅԼԱԶԱՆ

ՏԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Բ. Թ. ԲԻՐԹՃԵԱՆ